

ADAPTOWANA AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA, SPORT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2022/2023
Wydział	Wydział Lekarsko Stomatologiczny
Kierunek studiów	Fizjoterapia
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	Nauki o zdrowiu
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	Praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	Jednolite magisterskie
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	Studia stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	Moduł C - Nauki W zakresie podstaw fizjoterapii / Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	Egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Zakład Rehabilitacji

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. WUM Dr hab. n. med. Dariusz Białoszewski
Koordynator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)	Dr hab. Dariusz Boguszewski, dboguszewski@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)	Dr hab. Dariusz Boguszewski, dboguszewski@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Dr hab. Dariusz Boguszewski, Prof. WUM Dr hab.n.med. Dariusz Białoszewski Mgr Andrzej Ochal Mgr Justyna Wielgosz Mgr Agata Szymańska Dr Anna Obszyńska-Litwiniec

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok trzeci, semestr piąty i szósty	Liczba punktów ECTS	4,9
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		25	1,0
seminarium (S)		60	2,4
ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		38	1,5

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Przygotowanie studentów do organizacji zajęć, doboru treści i prowadzenia zajęć fizycznych z osobami niepełnosprawnymi i o szczególnych potrzebach;
C2	Poznanie struktury rzeczowej i czasowej treningu sportowego;
C3	Przygotowanie studentów do planowania treningu sportowego i zdrowotnego niepełnosprawnych;

C4	Poprawa bądź utrzymywanie sprawności fizycznej studentów;
----	---

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ (dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)

<p>Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</p>	<p>Efekty w zakresie</p>
---	---------------------------------

Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:

C.W1.	pojęcia z zakresu rehabilitacji medycznej, fizjoterapii oraz niepełnosprawności;
C.W2.	mechanizmy zaburzeń strukturalnych i funkcjonalnych wywołanych chorobą lub urazem;
C.W5.	zasady doboru środków, form i metod terapeutycznych w zależności od rodzaju dysfunkcji, stanu i wieku pacjenta;
C.W6.	teoretyczne i metodyczne podstawy procesu uczenia się i nauczania czynności ruchowych;
C.W12.	zasady doboru różnych form adaptowanej aktywności fizycznej, sportu, turystyki oraz rekreacji terapeutycznej w procesie leczenia i podtrzymywania sprawności osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;
C.W13.	zagrożenia i ograniczenia treningowe związane z niepełnosprawnością;

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

C.U1.	przeprowadzić badanie podmiotowe, badanie przedmiotowe oraz wykonywać podstawowe badania czynnościowe i testy funkcjonalne właściwe dla fizjoterapii, w tym pomiary długości i obwodu kończyn, zakresu ruchomości w stawach oraz siły mięśniowej;
C.U4.	instruować pacjenta w zakresie wykonywania ćwiczeń ruchowych w domu, sposobu posługiwania się wyrobami medycznymi oraz wykorzystywania przedmiotów użytku codziennego w celach terapeutycznych, instruować opiekuna w zakresie sprawowania opieki nad osobą ze specjalnymi potrzebami oraz nad dzieckiem – w celu stymulowania prawidłowego rozwoju;
C.U5.	konstruować trening medyczny, w tym różnorodne ćwiczenia, dostosowywać poszczególne ćwiczenia do potrzeb ćwiczących, dobrać odpowiednie przyrządy i przybory do ćwiczeń ruchowych oraz stopniować trudność wykonywanych ćwiczeń;
C.U6.	dobrać poszczególne ćwiczenia dla osób z różnymi zaburzeniami i możliwościami

	funkcjonalnymi oraz metodycznie uczyć ich wykonywania, stopniując natężenie trudności oraz wysiłku fizycznego;
C.U7.	wykazać umiejętności ruchowe konieczne do demonstracji i zapewnienia bezpieczeństwa podczas wykonywania poszczególnych ćwiczeń;
C.U14.	poinstruować osoby ze specjalnymi potrzebami, w tym osoby z niepełnosprawnościami, w zakresie różnych form adaptowanej aktywności fizycznej, sportu, turystyki oraz rekreacji terapeutycznej;
C.U15.	przewodzić zajęcia z wybranych dyscyplin sportowych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym zademonstrować elementy techniki i taktyki w wybranych dyscyplinach sportowych dla osób z niepełnosprawnościami;
C.U17.	podejmować działania promujące zdrowy styl życia na różnych poziomach oraz zaprojektować program profilaktyczny w zależności od wieku, płci, stanu zdrowia oraz warunków życia pacjenta, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności fizycznej.

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ (nieobowiązkowe)	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	
W2	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	
U2	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	nawiązania i utrzymania pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;
K2	wykonywania zawodu, będąc świadomym roli, jaką fizjoterapeuta pełni na rzecz społeczeństwa, w tym społeczności lokalnej;
K3	prezentowania postawy promującej zdrowy styl życia, propagowania i aktywnego kreowania zdrowego stylu życia i promocji zdrowia w trakcie działań związanych z wykonywaniem zawodu i określania poziomu sprawności niezbędnego do wykonywania zawodu fizjoterapeuty;
K4	przestrzegania praw pacjenta i zasad etyki zawodowej;
K5	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
K6	korzystania z obiektywnych źródeł informacji;

K7	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;
K8	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej;
K9	przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób;

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
wykład	<p>Wykłady mają charakter obowiązkowy, mogą być realizowane w formie tradycyjnej lub w systemie e-learningu, na platformie MS Teams, w trybie synchronicznym</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adaptowana aktywność fizyczna (APA) – wprowadzenie. 2. Sport osób z niepełnosprawnością – wprowadzenie, ruch paraolimpijski, klasyfikacje. 3. Charakterystyka wybranych dyscyplin sportu osób z niepełnosprawnościami. 4. Ćwiczenia ruchowe dla osób z niepełnosprawnością ruchową. 5. Ćwiczenia ruchowe dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną. 6. Ćwiczenia ruchowe dla osób z niepełnosprawnością intelektualną 7. Podstawy teorii treningu sportowego osób niepełnosprawnych. 8. Trening zdrowotny jako element adaptowanej aktywności fizycznej. Nowoczesne formy ruchu stosowane w adaptowanej aktywności fizycznej. 	<p>C.W1., C.W2., C.W5., C.W6., C.W12., C.W13.</p>
seminarium	<p>I semestr*</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Transfery, wsiadanie i zsiadanie z wózka, nauka samoobsługi osób niepełnosprawnych. 2. Doskonalenie jazdy na wózku inwalidzkim. Zespołowe gry sportowe osób niepełnosprawnych – koszykówka. 3. Doskonalenie jazdy na wózku inwalidzkim. Zespołowe gry sportowe osób niepełnosprawnych – piłka ręczna, rugby. 4. Ćwiczenia ogólnorozwojowe dla osób po amputacjach – Amp-futbol. 5. Pokonywanie przeszkód na wózkach inwalidzkich. 6. Praktyczna umiejętność komunikacji z osobami niesłyszącymi, zaliczenie alfabetu migowego; Kolokwium semestralne. <p>II semestr*</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trening ogólnorozwojowy dla osób z niepełnosprawnością narządu ruchu. Elementy lekkiej atletyki na wózkach. Test Coopera na wózkach. 2. Zespołowe gry sportowe osób niepełnosprawnych – siatkówka na siedząco. 3. Jazda na wózku inwalidzkim w różnych warunkach terenowych. 4. Ćwiczenia usprawniające dla osób z niepełnosprawnością narządu wzroku. Elementy judo niewidomych. 5. Ćwiczenia z elementami wybranych indywidualnych dyscyplin sportu 	<p>C.W5., C.W6., C.W12., C.W13., C.U1., C.U4., C.U5., C.U6., C.U7., C.U14., C.U15., C.U17.</p> <p>K1 K2 K3 K4 K5 K6 K7 K8 K9</p>

osób z niepełnosprawnością sensoryczną. 6. Praktyczna umiejętność komunikacji z osobami niewidomymi; Alfabet Braille’a – zaliczenie; Kolokwium roczne. * kolejność tematów może ulec zmianie (w zależności od warunków lokalowych i dostępności sprzętu). Sala zajęć ruchowych w Zakładzie Rehabilitacji oraz Sala Gimnastyczna Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnego.	
--	--

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Kosmol A. (red.) *Teoria i praktyka sportu niepełnosprawnych*. Warszawa: AWF, 2008.
2. Morgulec-Adamowicz N., Kosmol A., Molik B. *Adaptowana aktywność fizyczna dla fizjoterapeutów*. Warszawa: PZWL.
3. Sozański H., Czerwiński J., Sadowski J. *Podstawy teorii i technologii treningu sportowego*. Warszawa-Biała Podlaska: AWF, 2013, 2015 – Tom I i II.

Uzupelniająca

1. Suchanowski A., Okulczyk K. *Aktywność ruchowa adaptacyjna. Skrypt dla studentów studiów magisterskich kierunku fizjoterapia*. Gdańsk: AWFIS, 2012.
2. Białoszewski D. (red.). *Fizjoterapia w ortopedii*. Warszawa: PZWL, 2014.
3. Jezierski R., Rybicka A. *Gimnastyka, teoria i metodyka*. AWF, Wrocław 2002.
4. Kasperska K, Smolis-Bąk E, Boguszewski D, Wołyniec E, Białoszewski D. *Metodyka nauczania ruchu (usprawnianie pacjentów na zajęciach grupowych)*. Skrypt dla studentów fizjoterapii. WUM, Warszawa 2017.
5. Gawlik K., Zwierzchowska A. *Wychowanie fizyczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną*. AWF, Katowice 2004.
6. Gawlik K., Waleszczyk E. *Gry i zabawy ruchowe w szkołach specjalnych*. AWF Katowice 2002.
7. Gawlik K., Zwierzchowska A. *Wychowanie fizyczne niewidomych i słabo widzących*. AWF, Katowice 2004.
8. Mazurek L. *Gimnastyka podstawowa. Sport i Turystyka*, Warszawa 1980.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W.1., C.W.2., C.W5., C.W6., C.W12., C.W13., C.U1., C.U4., C.U5., C.U6., C.U7., C.U14., C.U15., C.U17. K1 K2 K3 K4 K5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czynne uczestnictwo w seminariach. 2. Zaliczenia etapowe – alfabet migowy, alfabet Braila, jazda na wózku (wybrane elementy), kolokwium teoretyczne; 3. Opracowanie scenariusza zajęć ruchowych na wybrany temat (opcjonalnie). 4. Samodzielne prowadzenie zestawu ćwiczeń w wybranym temacie (opcjonalnie). 5. Egzamin; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uczestnictwo we wszystkich ćwiczeniach i wykładach 2. Uzyskanie oceny pozytywnej z zaliczeń – min. 60% punktów - ocena 3 (dst) – 60-68% prawidłowych odpowiedzi - ocena 3,5 (ddb) 69-75% prawidłowych odpowiedzi - ocena 4,0 (db) – 76-82% prawidłowych odpowiedzi - ocena 4,5 (pdb) 83-90% prawidłowych odpowiedzi - ocena 5,0 (bdb) powyżej 91% prawidłowych odpowiedzi 3. Prawidłowe wykonanie elementów techniki jazdy na wózku; 4. Zdanie egzaminu końcowego z przedmiotu;

K6 K7 K8 K9 C.W1., C.W2., C.W5., C.W6., C.W12., C.W13., C.U1., C.U4., C.U5., C.U6., C.U7., C.U14.,		
---	--	--

9. INFORMACJE DODATKOWE (informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)